

Hallintovaliokunnan mietintö n:o 17 hallituksen esityksestä viihdelaitelaiksi

Eduskunta on 11 päivänä marraskuuta 1994 lähettänyt hallintovaliokunnan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen n:o 275.

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina neuvoteleva virkamies Jouni Laiho sisäasiainministeriöstä, ylitarkastaja Matti Pulkkinen sosiaali- ja terveysministeriöstä, lainsäädäntöneuvos Arja Manner oikeusministeriöstä, ylikomisario Tommi Rajamäki ja ylikomisario Aulis Mäkinen Poliisijärjestöjen Liitosta, pääsihteeri Jaakko Itälä Mannerheimin Lastensuojeluliitosta, johtaja Esko Romppainen Raha-automaattiyhdistyksestä, johtaja Matti Räisänen Kaupan Keskusliitosta, lainopillinen asiantuntija Helena Pollari Hotelli- ja ravintolaneuvostosta, pääsihteeri Jouko Vasama Sosiaali- ja terveysjärjestöjen yhteistyöyhdistyksestä, hallituksen puheenjohtaja Seppo Henriksson, hallituksen jäsen Jarmo Sainio, hallituksen jäsen Arvo Hoikkala ja sihteeri Tapio Kauppi Automaattivuokraajat ry:stä sekä markkinointijohtaja Markku Läärä Oy Transatlantic Software Ltd:stä.

Hallituksen esitys

Esityksellä ehdotetaan uudistettavaksi ajanvieteautomaatteja koskeva lainsäädäntö. Ehdotetulla viihdelaitelailla kumottaisiin Raha-automaattiyhdistyksen yksinoikeus ajanvieteautomaattitoimintaan. Viihdelaite-toiminnan harjoittamiseen olisivat oikeutettuja elinkeinon harjoittamiseen oikeutetut.

Viihdelaite-toimintaa saisi harjoittaa ilman viranomaisen lupaa. Viihdelaite olisi kuitenkin ennen käyttöön ottamista varustettava rahaliikenteen valvontalaitteella. Sisäasiainministeriön määräämä tarkastuslaitos suorittaisi rahaliikenteen valvontalaitteiden tyyppihyväksynnän sekä viihdelaitteen käyttöönottotarkastuksen.

Sisäasiainministeriön yhteyteen ehdotetaan perustettavaksi viihdelaitelautakunta, joka antaisi lausuntoja muun muassa viihdelaitteen avulla käytettävistä video- ja ohjelmapeleistä.

Ehdotettu säädös olisi sopusoinnussa Euroopan talousalueesta tehdyn sopimuksen (ETA-sopimus) liikkeen perustamista ja palvelujen tarjoamisen vapautta koskevien periaatteiden kanssa. Suomen jäsenyys Euroopan unionissa (EU) ei aiheuttaisi säädökseen muutostarvetta.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan kolmen kuukauden kuluttua siitä, kun se on hyväksytty ja vahvistettu.

Valiokunnan kannanotot

Valiokunta toteaa, että ehdotetun viihdelaitelain säätäminen on välttämätöntä sen johdosta, että jo ETA-sopimuksen perusteella ajanvieteautomaattitoiminnan harjoittaminen on sallittava myös muille kuin Raha-automaattiyhdistykselle.

Viihdelaite-toimintaan liittyvien palvelujen käyttäjinä on syytä kiinnittää erityistä huomiota lapsiin ja nuoriin. Viihdelaiteiden kehittyessä ominaisuuksiltaan myös niiden kasvatuksellinen vaikutus lisääntyy. Saadun selvityksen mukaan on voitu todeta lasten keskittyvän peleihin hyvin intensiivisesti ja omaksuvan niihin sisältyvää paljolti piilotajuiseen vaikuttamiseen perustuvaa arvomaailmaa ja käyttäytymismalleja. Muualla maailmassa on pelien todettu sisältävän toisinaan muun muassa huumeiden käyttöä suosivia piilosanomia. Sanotun johdosta video- ja muiden ohjelmapielien sisältöön on kiinnitettävä erityistä huomiota. Tällöin on huolehditava siitä, ettei viihdelaitteen avulla käytettävä peli ole sisällöltään epäsiiveellinen, raastava tai huumeiden käyttöön altistava. Viihdelaiteella tapahtuva pelaaminen voi myös aiheuttaa haitallista peliriippuvuutta. Nimenomaisesti lasten ja nuorten kohdalla vanhempien toimenpiteiden lisäksi tarvitaan yhteiskunnan riittävää valvontaa koskien puheena olevien pelien sisältöä. Käytännössä myös elinkeinonharjoittajien keskinäisellä kontrollilla voidaan arvioida olevan merkittävä tosiasiallinen valvonnallinen vaikutus. Tässä yhteydessä valiokunta toteaa, että yleishyödyllisiin

tarkoituksiin yksinoikeudella ajanvieteauto-maattitoimintaa harjoittanut Raha-automaattiyhdistys on harkinnut asianmukaisesti pelilaitteiden sijoittamispaikat, seurannut pelilaitteiden käyttöä ja huolehtinut siitä, ettei markkinoilla ole ollut sopimattomia pelejä. Siten Raha-automaattiyhdistys on toiminnassaan vakavasti kiinnittänyt huomiota pelitoiminnan haittojen torjumiseen.

Edellisessä kappaleessa lausuttuun viitaten valiokunta pitää välttämättömänä, että viihdelaitelautakunnassa on edustettuna myös lastensuojelun ja kehityopsykologian tutkimuksen asiantuntemus.

On huomattava, että lakiehdotus ei sisällä viihdelaitteen avulla käytettävän pelin sisällön ennakovalvontaa. Myös viihdelaitelautakunnan valvonta on yksittäistapauksien osalta luonteeltaan jälkikäteisvalvontaa, jolla on luonnollisesti ennakkollista vaikutusta tulevien tapausten kannalta.

Valiokunta edellyttää hallituksen huolehtivan siitä, että muun muassa pelitoiminnan haittojen torjumiseksi seurataan kokonaisvaltaisesti uuden lainsäädännön toimeenpanoa ja soveltamista, sekä siitä, että ryhdytään tarpeellisiin toimenpiteisiin havaittujen epäkohtien poistamiseksi.

Yksityiskohtaisen tarkastelun perusteella valiokunta ehdottaa lakiehdotuksen 1 §:n 1 momentin täsmentämistä siten, että määritelmässä käytettäisiin selvyiden vuoksi viihdelaitteista saatavan voiton määrittelyn osalta yksikkömuodon sijasta monikkoa, jolloin uusi sanamuoto olisi ”uusia pelejä tai uutta peliaikaa”.

Edellä esitettyihin yleisiin näkökohtiin viitaten valiokunta ehdottaa 2 §:n muuttamista siten, ettei video- tai muu ohjelmapeli saa olla sisällöltään myöskään huumausaineiden käyttöön altistava. Samalla valiokunta viittaa rikoslain 16 luvun 8 §:ään, joka koskee julkista kehottamista rikokseen.

Lakiehdotuksen 8 §:n mukaan rahaliikenteen valvontalaite olisi tarkastettava ja hyväksyttävä ennen sen käyttöön ottamista siten kuin asetuksella säädetään. Perustelujen mukaan asetuksella

on tarkoitus säätää tapaukset, joissa tarkastusvelvollisuutta ei olisi. Hyväksytty rahaliikenteen valvontalaite saataisiin asentaa viihdelaitteeseen ilman eri tarkastusta. Valiokunta pitää tärkeänä, että tarkastusvelvollisuus voitaisiin rajata mahdollisimman suppeaksi ja että tarkastusmenettely olisi mahdollisimman joustava ottaen samalla huomioon ennakkollisen tarkastusmenettelyn perusteet.

Lisäksi valiokunta ehdottaa 14 §:n otsikon kirjoitusvirheen korjaamista.

Lakiehdotuksen 16 §:n 1 momentin mukaan poliisi voi 14 §:n nojalla kieltää viihdelaitteen pitämisen käytettävänä. Tästä päätöksestä voitaisiin 16 §:n 1 momentin nojalla valittaa lääninoikeuteen. Hallituksen esitykseen ei sisälly erillistä mainintaa muutoksenhausta päätökseen, jolla uhkasakko on asetettu ja määrätty. Näistä päätöksistä valitettaisiin uhkasakkolain (1113/90) nojalla siten kuin muutoksenhausta hallintoasioissa annetussa laissa (154/50) säädetään. Näin ollen uhkasakon asettamisesta ja määräämisestä valitettaisiin lääninhallitukseen. Koska valitusperusteena sekä 14 §:n mukaista kieltoa koskevassa asiassa että uhkasakkoasiassa on sama menettely, olisi tarkoituksenmukaista, että myös uhkasakkoasiassa tehdyistä päätöksistä valitettaisiin lääninoikeuteen. Tämän vuoksi valiokunta ehdottaa 16 §:n 1 momentin muuttamista.

Lisäksi valiokunta kiinnittää huomiota esitystä laajemman pelejä, viihdelaitteita ja huvilainsäädäntöä koskevan kokonaisuudistuksen tarpeeseen.

Valiokunta kiirehtii lain saattamista voimaan niin pian kuin se on käytännön soveltamisen kannalta mahdollista.

Hallituksen esityksessä mainituista syistä ja saamansa selvityksen perusteella valiokunta pitää lakiehdotusta tarpeellisenä ja puoltaa sen hyväksymistä valiokunnan ehdottamin muutoksin ja kannanotoin.

Valiokunta ehdottaa kunnioittaen,

että hallituksen esitykseen sisältyvä lakiehdotus hyväksyttäisiin näin kuuluvana:

Viihdelaitelaki

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Viihdelaite

Tässä laissa tarkoitetaan viihdelaitteella mak-
sua vastaan yleisön käytettävänä pidettävää, hu-
vitusta varten valmistettua automaattia ja laitet-
ta, josta käyttäjä ei voi saada muuta voittoa kuin
uusia pelejä tai uutta peliaikaa.

(2 mom. kuten hallituksen esityksessä)

2 §

Video- tai muuta ohjelmapeliä koskevat rajoitukset

Viihdelaitteen avulla käytettävä video- tai
muu ohjelmapeli ei saa olla sisällöltään epäsiiveel-
linen tai raaistava *taikka huumausaineiden käyt-
töön altistava.*

3—13 §

(Kuten hallituksen esityksessä)

14 §

Viihdelaitteen käytettävänä p i t ä m i s t ä koskeva kielto

(1 ja 2 mom. kuten hallituksen esityksessä)

15 §

(Kuten hallituksen esityksessä)

16 §

Muutoksenhaku

Poliisin 14 §:ssä tarkoitettua kieltoa ja *uhka-
sakkoa* koskevaan päätökseen haetaan muutosta
valittamalla lääninoikeuteen.

(2 mom. kuten hallituksen esityksessä)

17—19 §

(Kuten hallituksen esityksessä)

Helsingissä 21 päivänä joulukuuta 1994

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa
ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Väistö, vara-
puheenjohtaja Varpasuo, jäsenet R. Aho,
Enestam, Järvilahti, Korva, Laakkonen, Liikka-

nen, Markkula, Metsämäki, Pulliainen, Saario,
Ukkola, Urpilainen, Vähänäkki ja Ääri sekä va-
rajäsen Ihamäki.

Vastalause

Lakiesityksellä jatketaan Suomessa hyvin
yleistä käytäntöä. Kun monopoleja on pakko
purkaa, tilalle säädetään byrokraattinen ja ras-
kas valvontajärjestelmä, jolla halutaan turvata
monopolioiden aikana vallinnut holhous. Vaikka
kilpailu nyt "huvitusta varten valmistetuilla au-
tomaateilla ja laitteilla" sallitaan, toimintaa val-
vomaan esitetään kuitenkin uutta viihdelaitelau-
takuntaa, jota ei tosiasiaa kukaan tarvita.

Tällä menolla ja tällä lainsäädäntökulttuurilla
Suomi hukkuu erilaisiin kansalaisten riesaksi
säädettyihin lautakuntiin.

Lakiesityksen suurena heikkoutena onkin,
että sen avulla halutaan valvoa ja hallinnoida
kaikkea alan kehitystä ja kaikenlaisia viihdelait-
teita. Olisikin pitänyt pysyä selkeästi asiassa eli
lain olisi tullut koskea vain perinteisiä automaat-
teja ja viihdelaitteita, joista käyttäjä saa voittona

uuden pelin, peliajan tai tavarapalkinnon. Kuitenkaan tavarapalkintolaitteita ei ole lakiin sisällytetty. Sen sijaan valvonnan piiriin on otettu automaattien ja laitteiden ohella myös ns. video- ja ohjelmapelit, jotka kehittyvät nopeasti ja joiden valvonta on mahdotonta. Tämän vuoksi on haluttu puuttua myös laitteiden sisältöön. Ongelma on sama kuin videosensuurlaissa. On olemassa laki, joka kieltää alle 16-vuotiailta kielletyt videoelokuvat. Lakia ei kuitenkaan pystytä tehokkaasti toteuttamaan eikä videotarjontaa valvomaan. Kansalaisten kunnioitus lakeja kohtaan romuttuu, jos eduskunta jatkuvasti säätää lakeja, joita ei pystytä toteuttamaan. Elävää elämää ei säädöksillä voida hallita, siihen eivät riitä minkään maan poliisivoimat.

Lakiehdotuksen 9 §:ssä on määritelty viihdelaitelautakunnan tehtävät. Kuitenkin nykyinen lainsäädäntö antaa mahdollisuuden puuttua kaikkiin tehtäviin ilman lautakuntaakin.

Lautakunnan tehtävänä on 9 §:n mukaan seurata ja antaa lausuntoja:

1) viihdelaitteen avulla käytettävistä video- ja ohjelmapeleistä. Tämä tehtävä voidaan antaa elokuvatarkastamolle, joka voi puuttua markkinoilla olevien video- ja ohjelmapelien sisältöön.

2) viihdelaitteen sijoittamisesta. 10 §:n mukaan paloviranomaisella on oikeus suorittaa tarkastus, ettei viihdelaitetta ole sijoitettu säännösten vastaisesti.

3) viihdelaitteen käyttöturvallisuudesta ja teknisistä ominaisuuksista. 10 §:n mukaan sisäasiainministeriön määräämällä tarkastuslaitoksella on oikeus tarkastaa, että viihdelaitteessa käytetään hyväksyttyä rahaliikenteen valvontalaitetta. Ns. tyyppi hyväksyntää laitteille ei tarvitse tehdä, jos laite on hyväksytty jossain ETA-maassa.

4) muista viihdelaitetoimintaan liittyvistä seikoista. Lakiesityksen perusteluista ei käy selville, mitä ovat ne "muut seikat", joiden vuoksi viihdelaitelautakunta pitäisi perustaa.

Viihdelaiteasetuksen valmistelu ja soveltaminen kuuluvat nykyisin kauppa- ja teollisuusministeriön eivätkä enää sisäasiainministeriön toimialaan.

Viihdelaiteasetukseen tulevat keskeiset säädökset liittyvät tekniikkaan, johon perehtynyttä henkilökuntaa on selvästi eniten kauppa- ja teollisuusministeriössä ja sen alaisissa laitoksissa. Esille tulevia asioita ovat: rahaliikenteen valvontalaitteet, niiden tyyppitarkastukset, tyyppi hyväksyntä, tarkastustodistusten antaminen, hyväksymismerkit, rahalukkojen ja muiden maksujen perinnässä käytettävien laitteiden kytkeminen rahaliikenteen valvontalaitteisiin, käyttöönottotarkastus (jonka ehdotamme poistettavaksi tarpeettomana), viihdelaitteiden rekisteröinti samoin kuin viihdelaitteiden käyttömäärän valvontalaitteet.

ETA-sopimus ja ensi vuoden alusta voimaan tuleva Suomen jäsenyys Euroopan unionissa tuovat painavasti esiin ulkomaankaupan, kilpailuoikeudet ja elinkeino-oikeuden. Näihin kysymyksiin liittyvä asiantuntemus on jo aikaisemmin keskitetty kauppa- ja teollisuusministeriöön.

Koska hallitus esittää viihdelaitteiden käytössä pitämisessä lupahakemusmenettelystä luovut-tavan kokonaan, se poistaa sisäasiainministeriön toimivallan tehtävistä vanhimman, vuodelta 1937 peräisin olevan lupahakemusmenettelyn. Asetuksen valmistelun ja soveltamisen siirtäminen kauppa- ja teollisuusministeriöön ei luonnollisesti poista poliisiviranomaisten yleisiä toimivaltuuksia rikollisuuden torjunnassa yms.

Suomen kauppapolitiikka ja Euroopan unionin integraatiokehitys korostavat kilpailulainsäädännön merkitystä. Siksi näihin liittyvä hallinto kuuluu jo nyt kauppa- ja teollisuusministeriön toimialaan.

Edellä olevan perusteella ehdotamme, että lakiesityksen 17 § muutetaan muotoon: "Tarkemmat määräykset tämän lain soveltamisesta antaa kauppa- ja teollisuusministeriö."

Samalla sana sisäasiainministeriö korvataan kauppa- ja teollisuusministeriöllä viihdelaitelain 7 ja 8 §:ssä ja 10 §:n 3 momentissa. Tarpeelliset muutokset tehdään muihinkin lainkohtiin lain käsittelyn eri vaiheissa.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että valiokunnan mietintöön sisältyvä lakiehdotus hyväksyttäisiin näin kuuluva-
na:

Viihdelaitelaki

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1—6 §
(Kuten valiokunnan mietinnössä)

7 §

Tarkastuslaitokseksi määrääminen

Kauppa- ja teollisuusministeriö määrää tässä laissa ja sen nojalla annetuissa säädöksissä tarkoitettuja tarkastuksia ja hyväksymisiä suorittavan tarkastuslaitoksen. Määräys on voimassa määräajan, mutta kuitenkin enintään viisi vuotta. Määräykseen voidaan liittää tarpeellisia ehtoja.

Kauppa- ja teollisuusministeriö voi peruuttaa antamansa määräyksen tarkastuslaitoksen pyynnöstä tai jos laitos laiminlyö tarkastusvelvollisuutensa, rikkoo 1 momentissa mainittuja ehtoja taikka sen toiminnassa ilmenee väärinkäytöksiä.

8 §

Rahaliikenteen valvontalaitteen tarkastus ja hyväksyminen

Kauppa- ja teollisuusministeriön määräämän tarkastuslaitoksen on tarkastettava ja hyväksyttävä rahaliikenteen valvontalaite ennen sen käyttööntottamista, siten kuin asetuksella säädetään.

9 §
(*Poist.*)

9 § (10 §)

Valvonta

(1 ja 2 mom. kuten 10 §:n 1 ja 2 mom. valiokunnan mietinnössä)

Kauppa- ja teollisuusministeriön määräämällä tarkastuslaitoksella on oikeus tarkastaa, että viihdelaitteessa käytetään hyväksyttyä rahaliikenteen valvontalaitetta.

(4 ja 5 mom. kuten 10 §:n 4 ja 5 mom. valiokunnan mietinnössä)

10—15 §
(Kuten 11—16 § valiokunnan mietinnössä)

16 § (17 §)

Tarkempia määräyksiä

Tarkempia määräyksiä tämän lain soveltamisesta antaa kauppa- ja teollisuusministeriö.

17 ja 18 §
(Kuten 18 ja 19 § valiokunnan mietinnössä)

Helsingissä 21 päivänä joulukuuta 1994

Tuulikki Ukkola

Väinö Saario

Hanna Markkula

Hallintovaliokunnan mietintö n:o 18 hallituksen esityksestä kuntalaiksi

Eduskunta on 11 päivänä lokakuuta 1994 lähettänyt hallintovaliokunnan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen n:o 192.

Valiokunta on tässä yhteydessä ottanut käsiteltäväksi myös eduskunnan 25 päivänä lokakuuta 1994 valiokuntaan lähettämän ed. Ihmälän ym. lakialoitteen n:o 70 kuntalaiksi ja eduskunnan 13 päivänä joulukuuta 1994 valiokuntaan lähettämän ed. U. Anttilan ym. lakialoitteen n:o 95 kuntalaiksi.

Lisäksi valiokunta on tässä yhteydessä ottanut käsiteltäväkseen myös eduskunnan 7 päivänä kesäkuuta 1991 valiokuntaan lähettämän ed. Laineen ym. toivomusaloitteen n:o 208/1991 vp kuntien itsehallinnollisen aseman kehittämisestä.

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina ylijohtaja Juhani Nummela ja hallitusneuvos Aulikki Mentula sisäasiainministeriöstä, budjettineuvos Raija Koskinen valtiovarainministeriöstä, lainsäädäntöneuvos Veli-Pekka Viljanen, lainsäädäntöneuvos Martti Simola ja erityisasiantuntija Jyrki Jauhiainen oikeusministeriöstä, neuvotteleva virkamies Ilkka Pitkänen kauppa- ja teollisuusministeriöstä, hallitusneuvos Pirkko Mäkinen ja hallitusneuvos Pekka Järvinen sosiaali- ja terveysministeriöstä, apulaisosastopäällikkö Jukka Sarjala ja vanhempi hallitussihteeri Matti Lahtinen opetusministeriöstä, hallitusneuvos Riitta Rainio ja vanhempi hallitussihteeri Helena Korhonen ympäristöministeriöstä, hallitusneuvos Matti Ilonen työministeriöstä, presidentti Pekka Hallberg korkeimmasta hallinto-oikeudesta, maaherra Kaarina Suonio Hämeen lääninhallituksesta, maaherra Kalevi Kivistö Keski-Suomen lääninhallituksesta, toimitusjohtaja Jussi-Pekka Alanen, lakiasiainpäällikkö Kari Prättälä ja lainopillinen erityisavustaja Heikki Harjula Suomen Kuntaliitosta, lakimies Risto Airikkala Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitosta, osastopäällikkö Jukka Luokkamäki Teollisuuden ja Työnantajain Keskusliitosta, johtaja Juha Silvanto Rakennusteollisuuden Keskusliitosta,

varatoimitusjohtaja Tauno Jalonen Suomen Yrittäjien Keskusliitosta, vastaava lakimies Päivi Ahonen Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestöstä edustaen myös Kunta-alan unionia, neuvottelupäällikkö Juha Leino Kunta-alan unionista, lakimies Mika Hämäläinen Toimihenkilöiden neuvottelujärjestöstä, apulaisosastopäällikkö Markku Lemmetty Akavasta, lakimies Matti Leppälä Suomen Teknisten Toimihenkilöjärjestöjen Keskusliitosta edustaen myös Kuntien Tekniikan ja Peruspalvelujen Neuvottelujärjestöstä, apulaisosastopäällikkö Markku Poutala Opetusalan Ammattijärjestöstä, neuvottelupäällikkö Heikki Saipio Kunnallisesta työmarkkinalaitoksesta, puheenjohtaja Jussi Perttola Kunnan kouluhallintovirkamiehet ry:stä, hallintovaliokunnan puheenjohtaja Olav Jern Svenska Finlands Folktingista, puheenjohtaja Rauno Kervinen Suomen sosiaalishallinnon johto ry:stä, hallituksen jäsen Pekka Saarenmaa Sosiaalijohto ry:stä, puheenjohtaja Aulis Majuri ja hallituksen jäsen Vesa Ikäheimo JHTT-yhdistyksestä, hallituksen puheenjohtaja Ilkka Merimaa HTMTilintarkastajat ry:stä, puheenjohtaja Jussi Hutunen ja varapuheenjohtaja Ahti Puumalainen Kuntajohtajien yhdistyksestä, hallituksen puheenjohtaja Eero Suomela KHT-yhdistys ry:stä, maakuntajohtaja Pekka Hopeakoski Päijät-Hämeen liitosta, maakuntajohtaja Antti Mykkänen Pohjois-Savon liitosta, kansliapäällikkö Pertti Vanne Helsingin kaupungista, rahoitusjohtaja Reino Ruuskanen Vantaan kaupungista, hallintolaki- mies Paavo Sorvisto Oulun kaupungista, kaupunginjohtaja Martti Sinisalmi Porin kaupungista, kaupunginkamreeri Ismo Uusitalo Hämeenlinnan kaupungista, kaupunginsihteeri Pirjo Puustjärvi Outokummun kaupungista, kaupunginhallituksen jäsen Teuvo Gerlander Kiteen kaupungista, kunnanjohtaja Kyösti Tornberg Ranuan kunnasta, kunnanjohtaja Alpo Kosunen Saaren kunnasta, kunnanjohtaja Esa Sippola Lappajärven kunnasta, kunnanjohtaja Lasse Laasjärvi Punkalaitumen kunnasta,